

DÉLMAGYARORSZÁG

80. évfolyam, 312. szám
1990. december 11., kedd

ALAPÍTVÁ: 1910-BEN

Havi előfizetési díj: 148 forint
Ára 5,80 forint

Drágán válunk, drágám!

Nem döntöttek a kamatadóról — Tüntettek a pedagógusok — Főigazgató a surranópályáról — Munkanélküliekkel a középmezőnyben

Az Alkotmánybíróság tegnapi, zárt ülésén nem született döntés abban a kérdésben: alkotmánysejtő-e a Pénzügyminisztériumnak az a terve, hogy jövőre megemelnék a lakásépítkezésekre korábban folyósított kedvezményes lakáshitelek kamatlábát. Ma folytatják a vitát, s remélhetően meghozzák a sokak által nagyon várt döntést.

Jóllehet, több képviselő a jelenleginek a felére csökkentését javasolta, a házassági bontóper illetéke — az elfogadott jogszabály szerint — ötezer forint. Január 1-jétől fizetnek ennyit a válóperes felek. November 1-jétől „él” a 100 forintos családpótlék-emelés, de ez az összeg nem azonos a januártól bevezetendő családi pótlékkal; ez utóbbit a költségvetés ismeretében határozzák majd meg.

Ahogy Torgyán képviselő úr a '47-ből, úgy a Független Rendőrszakszervezet sem enged a 30 milliárdból. Szerintük ennyi elengedhetetlen a közrend és a közbiztonság fenntartásához; tehát nem helyeslik, hogy a költségvetési tervezet 7 milliárdot lefaragott a 30-ból — közölték siófoki kongresszusukon.

Parlament

Illeték, családi pótlék, Torgyán

Az Országgyűlés immár második alkalommal kezdte egy órával korábban hétfői munkanapját, s úgy tűnik: a képviselők ezt a rövid időt arra használják fel, hogy napirend előtt — általuk fontosnak vélt ügyekben — szót kérjenek. Ezúttal Torgyán József, a Független Kisgazdapárt képviselőcsoportjának vezetője szólalt fel elsőként, nem kis vihart kavargva az egyébként félig telt Tisztelet Ház előtt. Ellentmondást nem tűrően szögezte le, hogy frakciója — az ország sorsáért érzett felelősségtudattól áthatva, a választópolgároknak adott ígéreteiknek megfelelően, és a tőlük kapott felhatalmazás alapján a kormány által „a tulajdonviszonyok rendezé-

se érdekében az állam által 1949. június 8. után az állampolgárok tulajdonában igazságtalanul okozott károk részleges kárpótlásáról” címen benyújtott törvényjavaslat napirendre tűzését, annak sürgős tárgyalását nem támogatja, azt tárgyalási alapnak sem tekinti, mert erkölcsi, politikai és szakmai okokból egyaránt elfogadhatatlannak tartja. A kisgazdapárti képviselő nem kevesebbet állított, mint azt: a Miniszterelnöki Hivatal egyes munkatársai a közelmúltban, kompetenciájukat meghaladóan, olyan emlékeztetőt készítettek és szivárogtattak ki jogosulatlanul, amely alapvetően téves megvilágításba helyezte a miniszterelnöknél a három

koalíciós párt elnökeinek és frakcióvezetőinek eszmecseréjét.

A napirend előtti felszólalások után az Országgyűlés folytatta a külföldiek magyarországi befektetéseiről szóló törvény módosításának vitáját. A részletes vita a jövő héten lesz.

Az Országgyűlés az esti órákban — két és fél óras vita után — a jóváhagyott módosított javaslatokkal együtt elfogadta az illetékekről szóló törvényjavaslatot. A törvény a szektor- és versenyszemleesség elvét követve a lakosságot és a gazdálkodó szervezeteket egyaránt érintő fizetési kötelezettséget állapít meg, megőrizve az illetékek bevált tagozódását. A jogszabály egyebek között kimond-

ja: az okiratba nem foglalt ajándék akkor illetékköteles, ha a forgalmi értéke a 150 ezer forintot meghaladja. A képviselők egyetértettek azzal is, hogy szűnjön meg a progresszív illeték, azaz értékhatártól függetlenül lineáris legyen az illeték mértéke. A gépjárművek átírási illetéke is változik: a 3 évnél fiatalabbak után köbcentiméterenként 6, a 3–6 év közöttieké 4, a 6 év felettieké pedig köbcentiméterenként 3 forint az illeték.

A képviselők vita nélkül döntöttek arról, hogy a családi pótlék összegét 1990. november 1-jétől az év végéig, gyermekenként 100 forinttal emelik. A további emelés az új költségvetés ismeretében történhet. (MTI)

Kormányülés

Világkiállítás-mizéria

László Balázs kormányzóvivő a Magyar Rádió és az MTI munkatársainak elmondotta: a kormány megvitatta a Budapest—Bécs világkiállítás megrendezésével összefüggő kérdéseket, különös tekintettel arra, hogy a Kiállítások Nemzetközi Irodája (BIE) december 12-én tartandó párizsi ülésének napirendjére tűzte az 1995-re tervezett világkiállítás ideiglenes bejegyzését.

A kormány úgy döntött: a Budapesti Fővárosi Önkormányzat egyetértése nélkül nem támogatja a világkiállítás megrendezését. A főváros főpolgármestere a

közygűlés december 20-ai ülése elé terjeszti döntésre a megrendezés ügyét. A kormány közvetlen kapcsolatban áll az osztrák féllel annak érdekében, hogy a fővárosi közgyűlés december 20-ai ülését megvárva hozhasson döntést. Amennyiben a tárgyalások nem teszik lehetővé a halasztást a fővárosi közgyűlés üléseig, a kormány feltételes bejegyzési kérelmet nyújt be Párizsban, a Kiállítások Nemzetközi Irodájánál annak érdekében, hogy ne zárja ki a budapesti önkormányzat döntési lehetőségét, és a világkiállítás vállalkozói alapon történő megrendezését.

munkatempó miatt — mikor foglalkozhat a plénum ezekkel a kérdésekkel.

Hétfőn délután Miskolcon is tüntettek a pedagógusok. Több mint háromezer óvodai, általános iskolai és középiskolás pedagógus, vala-

mint hozzájuk csatlakozó szimpatizáns vonult fel a miskolci polgármesteri hivatal elé. A néma demonstráció résztvevői tiltakozásokat fejezték ki azért, mert a jövő évi költségvetés tovább rontja az iskolák eddig is súlyos helyzetét.

A PDSZ nem küldi haza a gyerekeket

A két nagy pedagógus-érdekvédelmi szervezet egyetértett abban, hogy a kormányval szemben együtt kell fellépniük követeléseik érvényesítéséért. Ezért december 10-re utcai demonstrációt szerveztek. Mivel a kormány meghátrált, a megírtak tüntetést utcai nagygyűlésre szelídítették. A demonstráció idejét tekintve a két nagy pedagógus-szakszervezet között ellentét merült fel, ezért az Alkotmány utcai nagygyűlés időpontját későbbre tették. A Pedagógusok Demokratikus Szakszervezetének véleménye szerint az eredeti időpont (13 óra 30) burkolt sztrájkfelhívás volt, amiért a felelősség a Pedagógusok Szakszervezetét terheli, hiszen lehetetlen vidékről vagy a főváros távoli pontjairól még munkaidőben az eredeti időpontra a helyszínre érkezni. Soós Gábor PDSZ-űgyvivő hangsúlyozta, hogy

ők nem küldenek haza gyerekeket, és őt a PSZ akciója a régi szocialista időkre emlékezteti, mikor a szakszervezeti funkcionáriusok munkaidőben végezték feladatukat. Amikor a közvélemény feltehetően úgyis ellenük fordul, nem szabad felesleges indulatokat kavarni.

A PDSZ Szeged városi szervezete munkaidőben nem szervez különbuszokat, és nem delegál iskolánként két pedagógust; tagjaira bízta, hogy miképpen tudja — vagy nem tudja — megoldani a demonstráción való részvételt. Mindazonáltal az utcai demonstrációt nem keveri össze a munkaidőt is érintő bujtatott sztrájkkkal.

Várnagy Tamás

A tegnapi demonstráció résztvevői között ott volt kb. 80 szegedi, illetve Csongrád megyei pedagógus is.

Dr. Szalay István a JGYTF új főigazgatója

Hat pályázó, dr. Balogh Tibor, dr. Bán Miklós, dr. Klein Sándor, dr. Lengyel Zsolt, dr. Rigó Jázson és dr. Szalay István volt a tegnapi est főszereplője az ifjúsági házban; dr. Békési Imre a leköszönő főigazgató „telt-ház” előtt nyitotta meg a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola új főigazgató megválasztó összdolgozói értekezletét. A főiskola történetében 16-ik főigazgató megválasztására a 403 szavazásra jogosult tagból 341-en jelentek meg, vagyis az értekezlet határozatképes volt.

Előre előkészített javaslat alapján 16 tagú szavazatszámoló bizottságot választottak, s megállapodtak; aki hiányzik, annak elvész a szavazati joga, tehát amelyik jelölt 170 plusz egy szavazatot kap, az főigazgató lesz.

Az elnök ezután nyomtatásban már megjelent programjuk kiegészítésére, rövid kortesbeszédre invitálta a jelölteket.

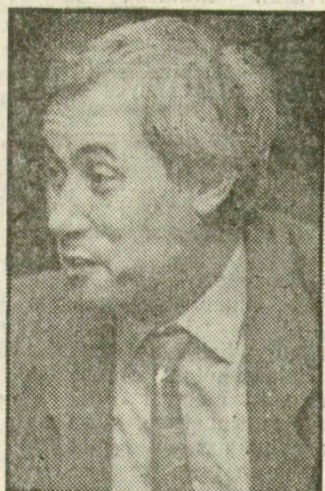
Dr. Balogh Tibor az Universitas eszméjével mutatkozott be, s a megvalósuláshoz, világbanki támogatást is remélt. Elmondta, hogy vezetésével arra törekedne, hogy lehetővé váljék az átjárhatóság a főiskoláról az egyetemre, illetve, hogy a főiskolai és egyetemi diploma közötti különbség fokozatosan megszűnjék.

Dr. Bán Miklós leszögezte, hogy épp párttagsága hiányában nem lehetett vezetési gyakorlata. Vezetésével azonban nem akarna háttérbe szorítani senkit, a főiskola önállósodása mellett egyik fontos feladata a depolitizálás lenne.

Dr. Klein Sándor számára az önállóság azt jelentené, hogy sajátos humanista, empirikus tanításmódra kell nevelni a hallgatókat, másféle iskolában, másféle képzésű tanárokat kell nevelni. Eljött az ideje, hogy a főiskola érzékenyebben reagáljon a változásokra.

Dr. Lengyel Zsolt szerint az Universitas megalakítása nem kerülhető meg, arra hadd a világ is. A főiskola vezetésével önéből és külső segítséggel (TEMPUS-program) csatlakozna az Universitasához.

Dr. Rigó Jázson az oktatói és hallgatói tartalékok moz-

Nagy László felvétele

gósításában és a külső együttműködésben látta a megújulás lehetőségét, megjegyezve, hogy a hallgatók tudása, felkészültsége a főiskola oktatóit is minősíti.

Dr. Szalay István az Universitas gondolatával való összehangolódásról beszélt, mondván, hogy míg eddig a főiskola a közoktatás függvénye volt, idomulnia kellett hozzá, főigazgatósága alatt ezt a viszonyt megfordítaná, mégpedig a főiskoláról kibocsátott tanárok munkája útján. Az Universitas önálló felsőoktatási intézmények laza szövetségeként képzei el.

Az öt-tíz perces bemutatkozásokat követő kérdés- és hozzászólásfázisban majdnem sikerült elrontania a főigazgató-választás addig zavartalan menetét, partatlannak tűnő személyeskedés és vádaskodás kezdődött bizonyos jelöltek ellen. Majd egy óra múltán, egy józan hozzászólás mentette meg a „ház jóhírét”, és sor kerülhetett a titkos szavazásra. Rögtön az első fordulónban eldőlt ki lett a JGYTF új főigazgatója: dr. Szalay István egyetemi docens (JATE) önmaga számára is meglepő, döntő fölénnyel, 53,6 százalékkal győzött.

A választás végeredménye: Dr. Szalay István 53,6, dr. Lengyel Zsolt 18,7, dr. Balogh Tibor 10,8, dr. Rigó Jázson 9,3, dr. Klein Sándor 2,9 és dr. Bán Miklós 1,5 százalékat kapott a leadott 331 érvényes szavazatból.

Panek József

Az universitasgondolat jegyében

Az első gratulálók fogadása után mindjárt munkába is állt az új főigazgató: első interjúját adta ilyen mélységben. (Megjegyzem: már tegnap este túljutott az ötödiken is...)

— Talán nem sértem meg az újonnan megválasztott főigazgatót, ha azt mondom: kevesen számítottak Szalay István, egyáltalán: kívülről jött ember befutására.

— Én magam sem számítottam erre, biztos voltam abban, hogy belső, főiskolai ember nyer. Három évvel ezelőtt már fölkertek arra: pályázzam meg a főigazgatót, de akkor több napi gondolkodás után nemet

mondtam. Ennek akkor két fő indoka volt. Egyrészt úgy gondoltam, egy intézménynek szinte sértő, ha kívülről hoznak főigazgatót, másrészt mindig az universitasgondolat híve voltam, s ez akkor sokkal távolabb állt a realitásoktól, mint most.

— Mi változott azóta, hogy mégis vállalta a jelölést?

— Közben másfél évet tanítottam a főiskolán is, így talán már nem számítottam annyira kívülről jöttnek. Az universitasgondolat-hoz pedig időközben közelebb kerülünk. Ezen egyébként azt értem: ezek a fel-

(Folytatás a 2. oldalon.)

Demonstráció a diákokért

„Mi nemcsak a bériünkért tüntetünk! A demonstrációt elsősorban az oktatási intézmények működőképességének fenntartásáért szerveztük” — hangzott a Szölösi Istvánné, a Pedagógus Szakszervezet főtitkára hétfőn Budapesten, a Rooseveltenként sok ezer pedagógus és szülő előtt. Beszédében szökött arról, hogy a szülők kénytelenek óvodába, napközibe adni gyermekeiket, mert a család megélhetéséhez két kereső kell. Ma szinte minden családban dolgozik az édesanya is. Ezért, amikor felemelik szavukat az óvodák, az iskolák, a napközis működőképességének biztosításáért, nem csak a pedagógusok, hanem a társadalom széles rétegeinek igényét képviselik. Hasonló gondolatokat és gondokat tükröztek a transzparensek feliratai is: „Kréta, kenyeret!” — „Saját gyermekeinket is fel akarjuk nevelni!” — „Állami garanciát az oktatásra!” — „Jobb iskola, jobb jövő” — volt olvasható a többi között a táblákon.

A tömeg délután háromkor ávonult az Alkotmány utcába, ahol csatlakozott a

más pedagógus érdekvédelmi szervezetek hívó szavára megjelentekhez. A demonstrációban résztvevők küldötteit Dornbach Alajos, az Országgyűlés alelnöke fogadta a Parlamentben, s átvette tőlük azt a petíciót, amelyet a törvényhozáshoz címeztek.

A delegáció részéről Horn Gábor, a PDSZ ügyvivője — megerősítve a petícióban foglaltakat — elmondta: az oktatásügyre, az iskolafenntartásra fordítható pénzeszközök szűkössége miatt már jövőre a működésképtelenné válás fenyegetheti az oktatási intézményeket. Éppen ezért tartják elengedhetetlenül szükségesnek az oktatásügy dologi költségeinek az inflációval lépést tartó, azaz legalább 35 százalékos növelését. Emellett követelik az 1989-ben már elfogadott bérpolitikai intézkedések eredeti ütemben történő végrehajtását.

Dornbach Alajos — hangsúlyozva, hogy átérti az ügy fontosságát — ígéretet tett arra: a hétfői parlamenti ülést követő házbizottsági tanácskozáson ismerteti a pedagógusok követeléseit. Hozzátette azonban: nem tudja, hogy — a szoros parlamenti